КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетарев, вlашагlкхета!

ЕРА, 4 СЕНТЯБРЬ, 1969 шу. 108 (4743). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-Гlалгlайн обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхчеханча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА 1923

Колхозхой кхоалагlча Ерригсоюзни съезда шерра кийчо еш латт махка колхозашка. Ульяновски областе эттара хьалхарча собранеех цхьа Мелекесски районан «Маяк революции» цlе йолчу колхозе. Цига йийцар юртбоахама артела Устава проект. Колхоза председателан В. М. Деменковс ячча докладо тlехь къамелаш дарашех белгалдаьккхар экономика дегlайахарча, юртарча къахьегамхой быт товеча, культура лакхьеча боахамо даьккха толамаш.

Пятилетка яхь шера колхозо пачхьалкхенга еннай — хlокха 200 эзар сомгlа центнер, дулхи 20,5 эзар центнер, шурий 83 эзар центнер. Ухх тlеххьарча 10 шера колхоза доходаш кхоззза совгlа дукхагlа а хинна хlанз 2,3 миллион сом я. Дикача хьонхамаша накъайоала коллектива В. И. Ленин ваь 100 шу дизара. Хlара гектара тlара 20 центнер хлата тьаккхай, фуаш гуллара план кхоачашьяй, къахьегама оссарье 2,5-зза лакхъеннай. Хьалхагlе а дьяча доарвlаметlа, продукцеца реализаци ярах ухх шера бергбола пайда миллион сом хlана бац аьнна хургба.

Районни собране бахийта шоай викалаш хоржар собране. Из сий дир дикагlа болча къахьегамхойи колхозни производства ветерании.

СУРТА ТlА: колхозной районни собране бахийта лержа колхоза викалаш (аьрдехьара аьттехьа) комбайнер А. П. Максимов, токарь Г. И. Балахнев, агроном Е. Ф. Гулькина, механизатор-ветеран В. М. Елизаров.

А. ОВЧИННИКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ХlАРА ДЕЗАЛА ГАЗЕТАШИ ЖУРНАЛАШИ

Газеташи журналаши халкъ lалашдеш боккха политически доарлlам болаш гlулакх да. Укх шера из кампани дlайолалу В. И. Ленин вальча дийнахьа дена 100 шу дизара советски халкъ накъадлаьча хьалашка. Цудухьа къаьстта лакхлу шу болха доархlам.

Шерагара шерага дегlадоагlа советски кепайоазув. Чlоагlлу цун халкъаца бувзам. Тахан вай, доккхал а деш, ала йиш я, кица бола кепайоазув хьакхолара хьакъехьа В. И. Ленина даь васкеташ кхоачашхинна, аьнна. Хlанз вай махка арадувл 7300 совгlа газет, 4000 журнал. Периодически кепайоазан цкъара тираж 280 миллион экземпляр я. Хlара цlенна юкъера лаьрхlача 4 периодически издани кхоач.

Нинтта дегlадена Нохч-Гlалгlайчен кепайоазув а. Хlанз вай республике арадувл 4 республикански газет, цхьа литературно-художественни альманах, нинтта кхы а. Хlара шера дукхагlа хул газеташи журналаши яздераш. Масала, укх пятилетка 4 шера 52 процент дукхагlа яздаьл газеташи журналаши, тlаьта 1969 шера соакхартул 23 процент дукхагlа.

Хlанз юбилейга кийчлуча хана, В. И. Ленина принципашца хьалхле а ледаеш вай газеташа шерра пропаганда ю Ленина идеяшта, чlоагlбу къахьегамхошкара бувзам.

Газеташтеи журналаштеи ювалап шийна лоlамера гlулакх да. Цхьабакъда ше-шегlа лелийта йиш йолаш дац. Цуаьхьа массе меттe кхетаца вlаштlехьбаккха беза из болх. Хlанз къаьстта теркам тlабахийта беза соакха кинна тlалаташ ца дара. Кепайоазув доаржалеча дукха кхоачамбоапараш ниїслу вай республике. Хlара сага лаьрхlа газеташи журналаши яздара гlулакх феала дата. 1969 шера эзар сага лаьрхlа 600 экземпляра мара хиланзар республике гlолла, хlаьта цхьайолча районашка из а кlезигагlа. Масала, Назрани районе — 310, Урус-Мартана районе — 330, Ачхой-Мартана районе — 380.

Геттара эсала латт партийни изданешта пропаганда яр гlулакх Гудермесски, Наатеречни, Грозненски, Малгlабика, Ножай-Юрта районашка.

Кlезига яздув производственно-технически юртбоахамни журналаш.

Цу тайпара кхоачамбоапараш укх шера хилийта йиш яц. 1-ча сентябре дена дlадалаленнад газеташтеи журналаштеи яздулга. Партийни организацеш дехкарийла я из лоархlаме болх кхетамца вlаштlехьбаккха. Бувзама, «Союзпечата» болхлоша теркам тlабахийта беза газеташи журналаши яздайтилга вlаштlехьбоаккхарашта инструкташ яра. Эггара хьалха общественни хьисапе кепайоазув доаржадерашта. Шерра пропаганда е еза къахьегамхошта юкъе газеташ, журналаши дlадовзийташ, хlаранена шийна деза хилара.

газет, журнал харжа новкъосталь деш.

Общественни хьисапе газеташи журналаши яздайтарех цхьабараш дика опыт йолаш ба вай республике. Цхьабакъда, дукха ба укх шера кепа хержараш а. Цудухьа доархlаме да каталогаши прейскуранташи, газеташ, журналаш яздайтара порядоки царна дlайовзийтар. Царна lомле еш периодически кепайоалокна пропаганда яра формаши методаши. Общественни хьисапе газеташи журналаши яздайтараш хила беза хlара бригаде, ферме. Царна дукхагlа юкъера беза юрташкара хьехархой, лераш, юртбоахама специалисташ.

Районни партийни органаш, бувзама, «Союзпечата» кулгалхой дехкарийла ба ерригача районашка общественни хьисапе кепайоазув доаржадени совещанеш гулде. Цига кlоаргга дувцаш деза балха юкъера кхоачамбоапараш, хlанз хьалхашка латта декхараш. Хlара дезала газеташи журналаши — нинтта да хьалхашка латта декхар.

Кхетамца вlаштlехьдаккха деза газеташтеи журналаштеи реклама яра гlулакх а.

Къаьстта теркам тlабахийта беза гlулакх да яздаь газеташи журналаши шийна хандаьхьа уж яхьрашка дlаккхачийтар. Цу вакъе дукха кхоачамбоапараш да Назрани районе. Сунженски районерча Первомайское, Мужича Оалхам яхача юрташка. Во болх бу цигарча почтальонаша. Газеташи журналаши ца кхьаш цкъала массеха ди доаккх, тlаьта цкъаза бlарчча цlен бахь. Цунна юкъе хул цхьа дараш а. Яздаь газеташ цlалла ца кхачаш моттигаш а ниїслу. Цу тайпара кхоачамбоапараш кхыча районашка а да. Вlаьла да метаоглаш из. Газеташи журналаши дlаккхачаргдола гlулакх вlаштlехьдаккха деза массе метте. Цу балха дукха кердадараш юкъехийлад укх тlеххьарча хана. Пайда эна беза царех. Къаьстта, цу балхага бlарг кхоабеш хила еза юкъхьанцара партийни организацеш.

Цхьайолча районашкарча бувзама органаша, «Союзпечата» отделенеш болхлоша чlоагlа мела ледабу газеташи журналаши яздара болх. Развозкаш дlа-яха яхьийтачул тlехьагlа, дукха сагота хилаш уж хьахулачоа. Леррlа тlахьожаш лоаттабац балха.

Практика хьахьекхал, газеташи журналаши яздара болх дика чакхбоал, нигахьа сатва парте райкомаша, юкъхьанцарча партийни организацеша цунна кхетамца кулгалдоййа. Цхьабакъда, цхьайолча моттигашка из нигта дац. Газеташи журналаши яздела га из доккха партийни гlулакх да. Цудухьа цун партийни йоаккхо е еза.

Шеко яц, республика бувзама органий, «Союзпечата» болхлоша, общественни хьисапе кепа йоазув доаржадераша партийни организацей хьалхлеча юбилейни шера газеташи журналаши яздара кампани толамца чакхйоаккхарг.

Хьайбашта — шортта доакъар!

lАНА КИЙЧО Ю

«Ингушский» совхоза йоккхагlйола отделени а кхоалагlа яр. Цун а йоккха шуршй-тоньарни ферма, 2000 устагlа.

Шадаха lа хала хилар хьайбаш лелаерашта. Доакъар тоьаш хилар. Из хана а хоалаш хlана lана чlоагlа кийчлу уж. Отделене дlайийра горох йаш болча кена 360 гектар, кена 200 гектар, люцерна 141 гектар. Опытни механизатор Коригов Мухьмад керте латта доакъар кийчдеш йола бригада вlашагlтехар. Бригадена елар мел эша йол хьокха а из вlашка тоха а техника, из лелае ховргхоза вах. Дика бераш доакъар кийчдераша. Дикагlа йолча хана хьекха вlашагlтехар 500 топи йод. аргlаш эрь хlанттаза ча. Хlанз моцца доакъар кийчдеш ба бригада членаш.

Дlайийна культураш хьувкийтара дукха къахьийгар механизатораша. Дика хинний силос лаьрхlа дlайийна 865 гектар хьашкlаш. Фаргиев Мусай, Коригов Султана звенош гектана тlара норма 150 центнер йолча 220 — 230 центнер моца хьашкlаш хьекх. Норма 75 тонн йолча 1105—1200 центнер силос сагор чу йоал механизатораша Фаргиев Мусас, Булгучев Ахьмада. Моца доакъар дийш дlайийслу Мелоза Аьсецен Белхоева Розаса.

Хlанзехьа а дьттах еллай цхьа йолгlача 5600 тоннах 4 эзар тонн.

7 эзар тоннаш кlезигагlа болаш силос йолла торе я тха, — йоах отделене управляюще Ганиалоев Умит-Гlире. Шаккха из хинначча тайпара дукха гlожа доакъар тlаяди фермашка укх шера.

Белоев Тархань хьалхе лелеча плотникий бригадо хlанзехьа а тоаяь аьккхой хьайбаш чуйоах кхалу кхаь помещени. Хlана довхам чуйоахкалеча дизалагlча кхийла чинанаш тохаш. йоlараш, копаш тоаеш ба плотникаш. Дика йоахьлой доаккхам хаьнеш lаьний чудоахкалуш помещенеш. Бульдозерк а новкъосталь а деш бешнаре lоцlенъяй.

Совхоза кхоалагlча отделене хьайбашта lана кийчо яра хьехан тха кхыча отделенешта боахамаштей. Теххам болда шта йиш а кхоалагlча отделене хьайбаш lана доакъареи Майхача помешенештей дика lалашдаь хургда аьнна.

В. ТАГУРОВ.

Доакъар lалашду

Дика доакъар lалашдера серрига шивар шlадак яа къахьаьт «Назрани районерча» «Назрановский» совхоза механизатораше Покъал хийнтале а дlадахача шера кийчдаьчча шийслча укх шера дикагlа доакъар кийчделга. Масала, дlайийнача баьцех совхоза укх хана кийчдаьчул цкъа бlаь тонн совгlа кийчдаь доакъар. Хlача дlайийнаца эрий тlаьлхаеи баьаьта хьоккхаш ба механизатораш.

Нинтта шерра даьркава силос йоллара балхаш. Дика хьайкъай хьажкlаш. Совхоза кхаь отделене лаьрхlа доакъар кийчду йола бригада вlашагlъеллай. Назрани-Кертерча отделене къаьстта чlоалла хьайкъай хьажкlаш. Укхаза хlара гектара тlара 325 центнер, хlаьта Али-Юртарча отделене 280 центнер хьажкlаш. Иштта дика хьажкlа хьахкар йоаггlача тайпара агротехника лелаярал совгlа дукхагlйолча доакъе механизатораша шоай бола тешаме хьоачашбар да.

Доакъар lалашдеча бригадех шийна дехарех дикагlа лоархlаю вор. Тутаева кулгалду Али-Юртара бригада. Хlинхе эш бlаь тоннаш совгlа йола вlашкетехай цо. Дукхагlйолча дахьже хьекхар доверча, эсарнет, клевер а. Из дукха болаша йоаьла дика йола я.

В. ПОПОВ.

США КОМПАРТЕ — 50 ШУ

Америка Вlашагlкхийттача Штатий болалой классе лерал долча авангарда — США Коммунистически парте 50 шу даьннад. Дуккел халкъашта юкъерча коммунистически болхлойн болама историе чухь доарвlача болча цу ленна хеташ яр 1-ча сентябре Москве хинна общественноста собрани.

Президиуме ва КПСС ЦК секретарь И. В. Капитонов, США Коммунистически парте къамай председатель Генри Уинстон, Канада Коммунистически парте къамай председатель Тим Бак, США коммунистий группа.

Собрани хьайийллар КПСС ЦК-ерча марксизма - ленинизма Институт директора заместителя профессора Г. Д. Обичкина.

США Компарте къамай председатель Генри Уинстона дийцад США Компарте хьайбенача кортерча нахьъех, цо кийнар тахарча дей проблемаш.

Юхера чакхеоалаш ваьар Г. Уинстона тха парте, дошкхал ду Советски Союзан ленински Коммунистически партена цlенна бувзам болаш хьадерах.

(ТАСС корр).

СОВЕТСКИ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦИ БОЛГАРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКЕ ПОРГХИЛАРАХ

Болгарски коммунистически парте Центральни Комитето НРБ Министрий Советоо хьайха Болгаре социалистически революце 25 шу дузача торжествашка кхьа дика Болгаре Халкъа Республике гlоргъя КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н. В. Подгорный керте йитта советски партийно - правительственни делегаци.

«Космос-297» — сигала

ТАСС ХОАМ

1969 шера 2 сентябре Советски Союзе дlигlна урагlъахийтай «Космос - 297» яха Лаьтта искусственни спутник. Спутника тlа оттаяй космически арена дlахо талла йола lилма аппаратура.

lилма аппаратурал совгlа спутника тlа я 19.995 мегагерца частотах болх беш йола радиопередатчик, орбита элементаш шийсса йистара йола радиосистема, приборийе lилма аппаратурая балхах йола данеш Лаьтта lочуталара эша радиотелеметрически система. Спутника тlа оттаьча аппаратура леттlа болх бу. Хьачуккхоачача информацеи обработка ю координационно — вычислительни центро.

Грозненски химически комбината № 15 йолча цеха къаьстта дика къахьегарца белгалвьнна ва воккхагlвола аппаратчик Фисенко Алексей Андреевич. Цунна смена дlаяхийтаца цо шийна норма тlехкхоачаш ца еш. Дукхача шерашка хьакаре къахьегама лакха толамаш дахарех цунна болхлошта юкъе хьакхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цlи еннай цунна.

Общественни балха тlа а хьакаре дакъа лоцц Алексей Андреевича. Ер кхоалагlа шу да ювхьостий суда председатель воаш цо болх бу.

СУРТА ТlА: болх беш ва воккхагlвола аппаратчик А. Фисенко.

С. Хутаева сурт.

КПСС ОБКОМЕ

КОЛХОЗХОЙ ЕРРИГСОЮЗНИ КХОАЛАГlЧА СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

Хургйолча колхозхой кхоалагlча Ерригсоюзни съездаца дувзаденна Нохч-Гlалгlай АССР колхозхой юкъара собранеш, колхозхой викалий районни собранеш, колхозхой конференцеш кийчъярен чакхъяхарен хьакъехьа

Хургйолча колхозхой Кхоалагlча Ерригсоюзни съездаца дувзаденна Нохч-Гlалгlай АССР колхозхой юкъара собранеш, колхозий викалий районни собранеш, колхозхой конференцеш шоай хана кийчъяра чакхъяхаш дукха КПСС Нохч-Гlалгlай обкома бюрое юрта боахама министерствага, КПСС горкомашка, райкомашка, горрайисполкомашка, юрта боахама районни производственни управленешка, колхозашка, совхозашка дlахайтад Положенега хьежжа:

Колхозхой Кхоалагlча Ерригсоюзни съезде бахийта делегаташ областной, краевой, автономни республикай колхозхой конференцешка ворхl эзар колхозхочунгара цхьа делегат оттаенча викалий бовраша гlа гучча голосовани а еш хоржаш хилар.

Областашка, краешка, республикашка делегатий боарам белгалбеча хана делегат харжара кхоачам боацаш бола белгалдарча боараме колхозий членаш юхебус. Нагахьа санна уж членаш 3,5 эзар колхозхочул тlех хуле, нешта аьнна оттабаьча боараме ахаиел дукхагlа хуле, кхы тlа а цхьа делегат харж.

Колхозхой республикански съездаш, округной, областной, краевой конференцеш, колхозий викалий районни собранеш кийчъяреи чакхъяхарашта партийни советски органаша вlашагlйоха хоржаш дара порядоки викалий боарамаш уттаеш йола комиссеш.

Колхозхой округной, областной, краевой конференцешеи автономни республикай конференцешеи, Ерригсоюзни съезде бахийта делегаташ харжара хьалхагlе а, кандидатураш оттаяр дуцхьа районни собраний, конференцей, съездий президиумашка яьча решенех делегацей викалий совещанеш гулье йиш я. Делегацей викалий совещане белгалъяь кандидатураш цу совещане цlенагlа районни собране, конференце е съезде хьа а оттайийла, хlаранр къаьст-къаьста воп. Делегатехьа хержарган доархl конференце е съезде бохийтача делегатий районни собране гулбеннача колхозий берригача викалех дукхагlа йола цхьабакъда, цо ахалел кlезигагlа йоаца голосаш кхьача нах.

Колхозхой областной, краевой конференце, автономни республика конференце, республикански съезде протокола тlара выписка, Ерригсоюзни съезде бахийта хержача делегатий спискаши анкеташи цхьаи экземплярагlа lойохьийт юртбоахама артела кердача хьокхамеча Устава проект оттаяран колхозхой Кхоалагlа Ерригсоюзни съезд кийчъяран йолча комиссега (гор. Москве).

Колхозхой Ерригсоюзни съезде бахийта хержача делегата дlалу колхозхой областной, краевой конференци, автономни республика конференци, республикански съезд кийчъяран чакхъяккхарай йолча комиссе дена, печатаца чlоагlъяь шийна тайпара удостоверени.

КПСС райкомаш, горкомаш декхарийла я:

Укх шера 1-ча сентябрера дена 20 сентябре кхаччалца йолча хана колхозхой юкъара собранеш кийчъеи чакхъяхеи, юртбоахама артела кердача Устава проект цига юцца, районних, городскейн собранешка бахийта колхозхой викалаш харжа.

Собранешка докладаш йита оттабе могабаьб колхозий правленей председателаш.

Укх шера 21-ча сентябрера дена 30 сентябре кхаччалца колхозий викалий районни городской собранеш кийчъеи чакхъяхеи, цига а юртбоахама артела кердача Устава проект юцца а областной конференце бахийта делегаташ харжа а. Докладаш е могабоаба КПСС районний горкомий хьалхара секретараш.

Укх тайпара ден повестка а йолаш 1969 шера 20 октябре Нохч-Гlалгlай АССР колхозхой конференци чакхъяккха:

1. Юртбоахама артела кердача Устава проекта хьакъехьа.

2. Колхозхой Кхоалагlча Ерригсоюзни съезде бахийта делегаташ харжар.

Колхозхой Кхоалагlча Ерригсоюзни съезда балхана дакъа лаца колхозаш кийчъяра республикански комиссе вlашагlйеллай ераш юкъе а болаш: КПСС обкома хьалхара секретарь нов. С. С. Апряткин (председатель), республика Министрий Совета председатель нов. М. Г. Гайрбеков, КПСС обкома секретарь нов. М. И. Абубакаров, республика Министрий Совета председатела заместитель нов. А. И. Слюсарев, КПСС обкома юртбоахама отдела заведующи нов. Ф. Я. Юрченко, юрта боахама министр нов. И. В. Полупанов, юрта боахама министерства организационни отдела заведующи нов. И. А. Кузнецов, КПСС Сунженски райкома хьалхара секретарь нов. В. В. Варлашкин, юрта боахама Ножай-Юртенски производственни управлене начальник нов. Ш. В. Баширов, Грозненски района 1-ча Мая цlерагlча колхоза председатель нов. В. С. Вьючный.

КПСС горкомашта, райкомашта, горрайисполкомашта могаьаь колхозхой юкъара собранеш, колхозий викалий районни собранеш кийчъяраи чакхъяхаран парте горкомий, райкомий хьалхара секретараш керте а болаш районни комиссеш вlашагlйоахийта.

Юрта боахама министерство, КПСС горкомаш, райкомаш, горрайисполкомаш, юрта боахама районни производственни управленеш, колхозийи совхозийи юкъхьанцара партийни организацеши кулгалхойи декхарийла ба моттигашка юртбоахама артела кердача Устава проект шерра юцийтеш колхозхой кхоалагlча Ерригсоюзни съезда хийча елген кадара юртбоахама балхаш толамца чакхдахарца цхьана тарде, хlаьта по новкъосты дорга дьувкьем лакхбоаран колхозаш дlахо чlоагlъяран.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ АКТИВА СОБРАНИ

Селхан Грозне 1-ча Мая цlерагlча беша областной партийни организацеи актива собрани хилар.

«Партийно - политически информацеи хlанзарча хьалахи, дlахо йолча хана из тоаяра Нохч-Гlалгlай областной партийни организацена хьалхашка латтача декхарех» доклад йир КПСС Нохч-Гlалгlай обкома секретара Х. Х. Бокова.

Прениешка къамаьлаш дир КПСС Грозненски горкома секретара С. О. Зоева, Нохч-Гlалгlай радиовещанеи телевиденеи комитета председателa С. М. Легутгаева, КПСС Грозненски райкома секретара Т. И. Асмагкшинна, Новогрозненски нефтедобывающ ... завода № 23-2 йолча установка ... оператора А. Е. Туманова, «Грозненский рабочий» газета редактора В. Н. Белоусенкова, КПСС Назрановски райкома секретара А. М. Тутаева, КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Галкаева, КПСС Шелковской райкома секретара Ф. М. Санина, КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара В. В. Варлашкина, Наурски района «Терская правда» яхача газета редактора А. А. Маринина.

Шаьо йолача хана партийно-политически информаци тоаяра де лезараш белгалдеш бола сецам тlаьйийар активо.

С. БЕРДОВ.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ (XII ХЕРЖАЧА) СОВЕТА lllгlа СЕССИ ХЬАЕЛЛАРГХИЛАРАХ

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета исполнителийи комитето городской Совета депутаташка дlахоьт ерача дийнахь, 1969 шера 4 сентябре, 15 сахьат даьча, къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совета (XII херзача) III сесси хьаеллаьгда.

Городской Совета сесси хургья 1-ча Мая цlерагlча беша (Первомайски улица, 11).

СЕССЕ ДУВЦАРГДА:

1. Городе кхе а тамаьа йолгlа рец города гонахьа хьун зоман ахкарен декхараш.

Докладчик — Грозна коммунальни боахама управлене начальник В. Г. Алехов.

2. Организационни дош.

ПАРТИЙНИ. ВАХАР

ЛАКХБЕ ХIАРА КОММУНИСТА БЕХКТОКХАМ

Йоккхалгеи арахецача продукце лоархIамеги диллачу «Красный молот» завода кертерча цехех цаI я № 14 йола болат доладу цех. 425 белхло ву цехе тайп-тайпарча балха участкашка къахьегаш. Парте йоацача актива дагм ваннин ергйолаш дIахийс-баьб коммунисташ. Кховеткъа итт тарге коммунист юкъахьа юкъ-хьандара партийни организаци цеха балха участкашка хьежна пхе партийни группах йийкъай.

Мишта кхоачашбу коммунисташа шайн авангардни лоархIам, производстве дегIакхуьлара, балха овсарле лакхъара цеха коллектив оарцагIйсахаш деш фуъ, кхетама болх, политдешар мишта лел, мишта кхьдела цеха вахарера лоархIаме дешаш кхоачаш мишта ду — на дан укх деношка хиннача шоай отчетно-доржама собране коммунисташа дийцар. Доклодчика, партийни бюро секретара нов. Петрова тоьал белгалдир производственни заданеш кхоачашъечу цеха болхлоша лоъха таламаш, Бакъдар аьлча, цу хьакъехьа дукха карагIдьнинад партийни организацена. Аьлча кхоачам хургйол продукци арахецаран балха овсарле лакхъаран завода цехашта юкъера социалистически яхье болат доладерашa хьалхара моттиг ньккхалга.

ДукхагIа болча коммунисташа шоашкара хьокхам тел къахьегаме, общественни балха, пропагандистах цIенхаштта дог а лазаш боккха къовсам доаттабу къахьетам аттача а боккхаш балха овсарле лакхъара, технически прогресс юкъейозаара.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тIайна социалистически декхараш пятилетка дикъагIча шера плани кхоачашъяра коллектив оарцагIйоаккхача цехови партийни организацена дукха карагIдьниаде а дукха кхоачамбоацараш да партийно-политически идейно-массови болх чакхбоахача. Соахка хиннача отчетно-доржама собране коммунисташа шоай къамальашка белгалдаь хиннадар из болх эсала леладга. Цхьабакъда, цу хьакъехьа цар аь хинна замечанеш теркал на еш йитай партийни бюроc. Цунах лаьна дийцар собране къамаьл деш хиннача коммуниста стерженщикай бригадира мастера нов. Лукьянцева. Аьлча кхоачам ба бIарччача шера парте мугIарашка цхьаь цаI сат кийчваь ца хилар, дикача балха опыт йолча болхлой резерв йоллаше а. Теркам тIабахийта дийцар це БКСС Устава декхараш цхьаболча коммуниста на деттIа кхоачаш на дарах, цу хьакъехьа коммунистий бехктокхам лакхбе безарах. Партийни поручени кхоачашьяра хIара коммуниста тIахьожам доаттабе безарах а цар хьинар айдарах а дийцар цо.

Массово-политически балха ниiслуш долча кхоачамбоацарех дийцар къамаьл деш хиннача коммуниста слесарни участка мастера нов. Дзвиленков. Марксизма-ленинизма лараш Iомаш школеи кружки я цехе болх беш. Цхьабакъда образовани на тоьар бахьан делаш дукхача коммунистий хала да шига деша. Из бахьан делаш уж деша хьа ца ухаш дукха моттигаш ниiсъенай. Укх шера берригача коммунисташa, парте боацарий актива политически дешаре хьинаре дакъа лоацаргдола гIулакх вIаштIехьдаккха леза, цар образоване безамга хьежжа вIашагIъекха еза политшколашка политкружкашка.

Хан-ханнахьа еш хилнед цехе лекцеш. Мел наз болаш чакхйийнад уж? Цу гIулакхна йоагIа терко яназ партбюро. Болхлой хьашташ, цар сакъетам теркал на беш ухтаю лекцешни тематика. ТIадоагIача шера теркал де леза гIулакх да из. Эсала кулгаладь партбюрос цехгазета балха а. БIарчча шера 3 газет мара арахийцадац цуй редколлеге.

Йоккха я цеха комсомольски организаци. Вай деккхал де йиш йолаш хьинар долаш тIах аьнна ба цеха кагирхой. Дика къахьет яь, культурно салаIа хов, спортивни кхьашка хьалхара моттигаш йоах. Цхьабакъда, фу пенкъостал ду партийни организаце кагирхошта? Комсомольски организаце малагIа бала чакхбоах хеаш дац вай партийни бюрон. Из къамаьл дир цехкома председателa нов. Сергеева. Вай дукхагIа терко е еза чагирхошта кхетам балара гIулакха.

Иштта дукха кхоачамбоацараш да профсоюзи балха партийни кулгал доаттадеча а. Социалистически яхь кугалдара гIулакх а эшшача боараме дац.

Чулоацам болаш теркам тIаозаш дар цеха начальника нов. Гафта аь къамаьл. Цеха болхлошта технически прогресс юкъейоалаеча карагIдьннарех, из дIахо йоадча хана дегIаяра перспективаех, цу хьакъехьа хьалхашка даттача декхарех дийцар цо.

Коммунисташ белгалдаьхар цIенхаштта болх тоабара безараш.

С. ШАДИЕВ.

№ 17–18 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха араданнад КПСС Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитаци отдела «Агитатора блокнота» вIашагIъелла № 17-18 йола сентябрьски номер.

«Ленинах ленинизмах» яхача рубрика кIал я В. Вершинина «Ленин дунен халкъашта юкъера коммунистически болами» яха статья. Цул совгIа цу рубрика кIал еннай КПСС обкома административни органий отдела заведующе Г. Калагова «В. И. Ленин махка оборона чIоагIъярах» яха статья.

Блокнота тIа кепатехай «Нохч-ГIалгIайче болхлой класса къаман кадраш кийчъярах» яха Х. Гакаева статья.

«Хьайбай продукци дукхагIъ» яхача рубрика кIал кепатехай республика Министрий Совета председателa заместителa А. Слюсарева «ХIара ферманa — шоотта доккъар» яха статья.

Межкдаьттан газовни промышленноста болхлой Денна хетаччий технически Iилмай кандидата, СевКавНИИ директора Н. Качишвилe «Межкдаьттан газовни индустре болхлой цIей» яха статья.

«Советски машенаш-юрий Дз — иштта яхаш я «Красный молот» завода парткома секретара В. Шейкина статья.

«Политически информаце опытацара» яхача разделе кепатехай «Дунен халкъашта юкъерча Совещане материаланта шерра пропаганда ю» яха А. Надирова статья.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

ЗАВКОМО ЛОСТАМ ТЕЛ

«Электроинструмент» заводе чIоагIа сийлу завкома председателa Хашагульгов Эльберда. Укхаза шкй къахьегаш вийъ дIабоолабаьб по. Юххьанца на вар литейщик, тIаккха мастер, экономист, отдела начальник. Цул тIехьа профсоюза заводской комитета хьаькхашка отечa моллагIча деша моллагIча проблема чулоацам башха вIаштIехьдоац профсоюзни вожака.

Хашагульгов нийсвелар сона бригадирашца къамаьл деш латташ. Цар дувнар социалистически яхь дикагIа вIаштIехьъяккхарах.

В. И. Ленина 100 шу дузача денна сийна шерра яхь йоаржаьй завода болхлоша, гIулакхерна наха. Социалистически декхараш толамна кхоачашду. Коммунистически къахьегама ударник яча цIи яккхара къовсам доаттабу 25 бригада, хIаьта 2 бригадана из цIи еннай. Уж я мастерa Ризвуанни Мубаракшаси Газаборщева Розаси кулгаду бригадаш. Из сий дола цIи доашта йоагIаш енналга дукхаза хьахьекхад цар.

Завода болхлошта юкъе 70 сал коммунистически къахьегама ударника цIи лелаеш ва. Царна юкъе ба массане а сий деш боза вах: слесарь Дахкильгов Борис, фрезеровщик Таугиев Руслан, слесарь-сборщица Саралиева Лема, токарь Евлоев Мухамир, лекальщик Котиев Ахьмад кхыбараш. В. И. Ленина 100 шу дузача денна накъабелхар из сий дола цIи массане лакха лаьрхIад.

ХIара бутт чекхбоалаш участкай, цехий завода юкъерча соревнованина юкъ социалистически яхьа итогаш. ДIабахача бетта хьалхара моттиг лаьцар сборочни цеха коллектива.

Хеаш да хилара, материальни стимул къахьегама овсарле лакхъара чIоагIа гIо деш болаш я. Профсоюза комитета инициативаца тIаьха. Планировани экономически стимулировани кердача хьалашка шерра торе хул болхлой инициативе кеIайваьне. ХIара сага беш бола болх гуш ба. Цул тIехьа хIара болхло дикагIа къахьега а завода пайда хургболча гIулакха тIаьхуьш а ва.

Профсоюза комитета даим теркам тIаухийт «Вояр» юкъханнарча организаце болх тоабара. Материальни стимулировани йоакка тоабаьб рационализаторски болам. Болхлой творчески хьинар айденнад. Укх шера дIабахача барзI бетта рационализаторски предложенеша 54 эзар сом пайда баьб.

Г. ГАГИЕВ.

Дика къахьоргаш белгалъяьннай Грознена трикотажни фабрика швея Гиреева Лемка. Шин норма массаза а 130 процент кхоачашъю Лемкас.

М. Плиева сурт.

ЛАЬРХIАЧУЛ СОВГIА

[illegible] депо коммунистически къахьегама цIи лаьрхIа вагонни депо коллективо.

Дика болх бу [illegible] осмотрщика [illegible] воккха опыт а лакха говзал йолаш ба цу сменера болхлой. Шоашца дежурство йолча хана бIаьш вагонашта, итташ поездашта даьтта хьакхе [illegible] Сиха, дика уж шоаш дIадоахаш дола кулг. Си[illegible] хIаназлехьа эзар сахьат балха ха кхоаьй цу смена болхлоша. Къаьстта дика болх беш [illegible] меттел ерригача вагонни депо шерра шоай цIерах дIахоазадай вагонашка хьежарашa коммунистически къахьегама ударникашa ян. Ремизова, Баева, Богомолова, слесарашa ян. Обрезова, Дудаева, Комарова, стачце смазчикашa ян. Шароподскаяс, Корявинас.

Дика къахьегама толамаш дехар вагонни депо коллективо августе бетта. Цистернаш юларашa планах йоагIачул совгIа бIаьш цистернаш кийчъер эшача гIулакха. ШоллагIча кварталах лакха хьоажамаш дадарах республикански сийлен Доска тIа дIаязъяьй из барт бола коллектив. Уж хьоажамаш ях лох ца [illegible] дIахо а иштта дика къахьега дола лелнад депо болхлоши. ХIаьна цар дош — кхаьдегама толамаш.

Г. АНОХОВ.

ЦАРНА НАХА БАРКАЛ ОАЛ

Шоазкъар совгIа пассажирски поездаш дIа-юха ух Грозненски машинаькъа станце гIолла. Царна сагIа, кхычахьа бIаьш Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой ух. Эзараш болча пассажирий хьашташ дикагIа кхоачашдара низ на кхобеш къахьет станце болхлоша. Шена я вокзале. Билеташ доахача кассай, справочни бюро, хIамаш дIаухттача камера болх дика вIаштIехьбаьккхаб, массанахьа цIена, самукъане я. Къаьстта пассажирашта боккха саложам бу станце болхлой безаме, Iимерза хилара.

Дукхахчар дика теша ду, дег тIара баркал оал пассажирски службай болхлошта ян. Григорьевайна, Погорелловайна, Катаевайна, Быковайна, Хуторскайна, Поващенкойна, Кориковайна. Кертера шоай декхар наха дикагIа гIулакх дар лоарIа цу барт болча коллектива.

Г. АЛЕКСЕЕВ.

Нов. Х. Р. Дениев Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета къахьегама ресурсех пайда эцара йолча Управлене начальникалла хьожаварах йола

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиумо сохьам бу:

Нов. Дениев Хамид Решидевич Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета къахьегама ресурсех пайда эцара болча Управлене начальникалла хьожаве.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель
Н. АЛМАЗОВ.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь.
Г. СКЛОКИН.

КЕРДАДАРАШ ЛОХАШ

Пятилетка дикъагIча шера дIака болх бу Н. А. Анисимова цIерагIча Новогрозненски межкдаьтта чакхдоахача завода коллективо. Уж толамаш доахача хьинаре дакъа лоац технически прогресс яра къовсам доаттабеча завода новаторашa, рационализаторашa, изобретателашa. ТIехьтIехьагIа дукхагIа хул механизаци автоматизаци яь хаза балхаш. Из бахьан долаш пятилетка шерашка арахеца продукци 13,7 процент лакхъеннай. 1966 шера производствана юкъейихьар ремонтни балхашта планировани яра метод. Из дир технически нормировани яра йолча общественни бюрос. Цох лакха бериат даьлар: дика кIезигъелар установкашта ремонт еш йоакха хан, дукхагIа хилар арахеца продукци. Цу методах хIанз а тIехьа бизза пайда эц заводе. Заводерча дукхача оборудованена еш йола ремонт лакха дикал йолаш хиларах планах лаьрхIачул совгIа ремонт на еш болх бу установкашa. Цул совгIа капитальни текущи ремонт лаьрхIачул хьалхагIа йистебоаккх, цун кертера бахьан за ремонт яра балхаш дика вIаштIехьдахар дика доал деш установкашка болх байтарах ремонт е еза оборудовани кIезига хилар.

Цул совгIа цай накха эттара кIезигагIа качалнеттор боло завода каталитически крекинга установкашa. Ремонт на еш дукхагIа болх а бу цар. Дикка лакхъеннай къахьегама овсарле алкилирующи установкашкеи шарикови катализатораш арахецача установкашкеи. Технически процесс производствана юкъекхухьача дизза дакъа лоац хIара болхлочо, инженерно-технически болхлочо, ерригача завода коллективо.

Дукха бахкаш даьз завода полиизобутилен арахецара процессаш тодеш а. № 2-19 йолча установке полиизобутилен арахецача тIахьожама прибораш оттаьй. ХIанз уж болх бе йоланлийташ а Керда прибораш производствана юкъехухьача инженерашa сернокислотни установка беча балха тIахьожам доаттабара производственни процессашта автоматизаци яра керда прибораш схемаш производствана юкъейихьай. Иштта уж кердадараш юкъедихьад каталитически фабрикашка, каталитически крекинга установкашка, химически лабораторешка. ХIанз установкашка прибораш, сигнализатораш оттадара балхаш деш да. Уж оттаяьлча кхы а лакхлургъя установкай къахьегама овсарле, цар арахецача продукце дикал. Укх шера кхоалагIча цеха коллективо установкай мощностех пайда эцара 85 процентага кхоачаде лаьрхIад. Цу гIулакха завода партийни организаце (секретарь нов. Бравцов) оарцагIоьхаб берригa инженерашa, техникаш, болхлой.

Цхьабакъда, специалисташи новаторашек кхоачамбац карагIдьнинарех. Цар реконструкци е лерхI № 43-3 йолча установкаш. Цо торо хулийтаргья къахьегама овсарле массехказа лакхъе. Цул совгIа реконструкци еча дIадехийтар кIезиглургья, цо сана юхаметтаоттаде вIаштIехь а дарга.

Завода коллективо «Нефтехимавтомат» НИПИ Грозненски филиала коллективаца нийсайна дукха ха йоацаш производствана юкъедихьад цхьаболa кердадараш. Цар шера паччахьалкхецна беш бола пайда планах лаьрхIачул 13 эзар сом дукхагIа да. Завода резервуарни паркашка, вIашагIъекхай некробезопасни уравномераш. ХIанз уж балха юкъейоьш а. Ирахо йоадча хана цу уравномерех кхьча емкостацка а пайда эаргба. Цо торо хулийтаргья резервуарашa беча балха тIахьожам доаттабе. Цу серигача мероприятешка дIадахийта лерхIа ахча ах миллион совгIа сом мара дац. ХIаьта хIанзлехьа аьча автоматизаце паччахьалкхенна баь пайда 350 эзар сом да.

Технически прогресс еча хьинаре дакъа лоац рационализаторашi изобретателаш. Завода хIара вахалагIвар рационализатор ва. ДикагIволча рационализаторех лоархIаш ва нов. Широков. Цо еннача ялх предложене паччахьалкхенна 12 эзар сом пайда баьб. Нов. Федорова, Яковлева еннача нийс рационализаторски предложене баь пайда 50 эзар сом да. Уж санна масалаш кхы дукха а доладе йиш я.

Межкдаьтта чакхдоахача заводе хьалъеш я централни газофракционирующи установка. Хальа боахама планах укх шера сентябрь бетта болх бе йолаала еззар яр из. Цхьабакъда, гIишлошъерашa деча балхашка хьежача ха тиллар кхерам болаш гIулакх да цига латтар. Цун кертера бахьан да эшаш йола оборудовани ханнахьа хьа на кхачар, цу дакъе 250 нагревательни пийкаш, силовой кабель, подъемни арматура, 45 панелеш, кхыдараш. Август бетта болх бе йолаенна централни газофракционирующи устатновка хIаьта 1970-ча шера йиззача мощностаца кхача езаш яр. 1970–75 шерашка заводе хьалъергья каталитически риформинга установкаш, иштта реконструкци ергья 43-1 йолча установкаш.

М. ПАНОЩ,
НПСЕ Грозненски горный институт[illegible].

ЦАРГАРА ХЬОКХАМ ИЙБУ

Мухь дIа-юха кхаьара барзI бетта план толамца кхоачашьяй «Старогрознефть» НПУ транспортни контора автоколонна коллективо. Цу юкъа эзар тонн бурув тохаре оборудовани, гIишлон материалаш, кхыбола мухь тIехьа ца боаккхаш межкдаьттахошка, гIишлошъерашка шийн ханнахьа дIакхачийтаб автоколонна болхлоша.

Къаьстта дика болх бу коммунистически къахьегама ударника цIи лелаеча беза мухь дIа-юха кхухьача шоферий бригадира Клпа Василе, шоферашa Аютов Афтаха, Калюжный Кузьмас. Деша норма 140–180 процент кхоачашъю царех хIоранe. Царел дукха тIехьабисац самосвала тIа болх бераш Мадомадов Кюри, Дахшукаев Муса, Асеев Василий, кхыбараш. Царгара хьокхам ийбаш къахьег автоколонна болхлоша.

А. ТИЩЕНКО.

9 СЕНТЯБРЕ 21 ШУ ДУЗ КНДР ДIАКХАЙКАЯЬЧА ХАНА ДЕНЗ

СИЙЛАХЬ БЕЛГАЛАРЧА ДЕН СИЙНА

ЦIейа дьалгарча укх денона республика массе а мийлагара хоамаш ух къахьегама кхталонаш ияара хьахьекха. Корейски болхлой ахархойя цу сийлахьа белгаларча денац накъабоагIа къахьегама совгIаташца, дукхагIача ДаьIенна долча дикакна тIаьIертта болх беш хилариа.

Дукха а ухаш долча цу кердача хоамех лакха цхьадараш да ерар.

ЧХОНЛИМА ТКЪАМАША ЛАКХА УРАГIА КХУВЛ

Дийнахьа эзар ли никь беш удача легендарни дын сурт — халкъа Корее социалистически яхьа ударникий символ. ХIанз ткъамаш долча Чхонлима чулоацам ба метта къахьегамхой на хулла сийагIа шоай даьттан тIа социализм оттае гIертаж хилар. Чхонлима болама ударника цIи КНДР-е эттара сийлахьарчарех йола цаI я. Из цIи техк даьхеннa дика деча шоай къахьегамца шоашта сийле хьакхача къаьсткъаьстача нахах, бригадах, бIарччача предприятех.

«Нодон Синмун» яхача газето хьахойтам чу хилара, цу дукхача наха болача хьалхарче мугIарашка а хьина бола Къудьбелен Пхеньна яха столични провинци. Укх тIеххьарча шера Чхонлима дынбаье дIа тилай укхазар йоваш йола Кангонски болат даьтта завод а юкье йолаш йолча кхаь предприятех, 470 бригадах. 16 бригадах шоайгIа тилай из сийлен цIи. Укх тIеххьарча 12 бетта чухьа 11 эзар совгIа болча производерча болхлоша шоай квалификационни разряд лакхъяьй. 2700 инженера техника кийчваьв. Производстве юкъейихьай 10 эзарнех тIех рационализаторски предложенеш. Чхонлима дынбаьре цIи тиллача массе а предприятеш, бригадашa, болхлоша даим тIеххкоачашдо нормаш. Провинцерча кIаьда деча 73 предприятe дукха стахкваш делерий мугIарашта тIакхойтаб 4589 сат.

Республика кхийтачьча хана денз 21 шу дузаш Къудьбехьен Пхеньна доьхенна — рапорт ду хIаназлоьа ялх заводах, 2700 бригадах Чхонлима цIи тилла хилара хьакъехьа.

ТЭАНСКИ ЭЛЕКТРОМЕХАНИЧЕСКИЯР ТАХАН

Тэански электромеханически завода коллектив республика промышленни предприятей социалистически яхьа ударникий хьалхарча мугIарашка а хьина йола дукха ха я. Укх шера производственни план хьалхал чаь бутт кьалха кхоачашъелла лерхIад цо. Аттачарех дац из декхар. Цхьабакъда, тэаноахашка кхоачашдулургдолаш-м да из. ХIанз предприяте йолаш я массазара квалифицировани болхлой кадараш, дукхала а дикала а хьалкъехьа дегIаеннай инженерно-технически состав. Укх тIеххьарча 9 шера чухьа заводе юкъейихьай 12 эзар совгIа изобретенеш рационализаторски предложенеш. Из бахьан долаш коллективо шезагара шерата 20–25 процент тIеккхоачашдо паччахьалкхен план. Тэански электромеханически дIаяз арахецадаьннагIа йола уникальни оборудовани — боккха низ бола гидрогенератораш, йоккхий турбинаш, трансформатораш, изоляционни материалий шерра ассортимент. ХIанз укхаза цхьан дийнахьи ах дийнахьи хьаю бIаргча 1948 шера — республика яьча шера яьо масса йола продукци.

27-зза ДУКХАГIА

Боккьала а дукхача хьаьа хинна дIаэттаб КНДР кIора промышленноста рационализаторий изобретателий болам. Къулбьеи Пхенан провинце шахтерски коллективашa забоешка механизаци автоматизаци юкъейихьар бахьан долаш кIор боаккхалга хоалам беллаш чIоагIа яьсамлаьккхх1. 1946 шерашa — моих мукъабаьккхача хьалхарча шерашa — нийсдича 27-зза дукхагIа доагор хьалтIаьдох. Республике дукхача шахташка механизаци яь балхий ерригача циклана — чакхбузара, кIор баккхара, дIакхахьтов. Цо торо хулийтай промышленноста кхьча доакъошта эзараш болхлой мукъабаьийта.

ЛОАМАШКАРА ФАБРИКАШ

Хальа Iаьдало къаьстта уйла тIаухийт тиьна йаа лоаман районни дегIаккхуваран ниге бахьна наьха вахара хьалтоадаран. Сихъь хьалъеш латт моттигерча промышленноста предприятеш. ТIатIа эффективнегIа пайда ийбу моттигашкарта бедала ресурсаш болхлой низаха. Хьожарда вай Сихъюн уездага. Къаьнара Iьндал долаш кхьметал метаргIайта ихьоалле а эцар укхаза. ХIанз укхаза болх беш я 300 цIи йола халкъа эшарашка ухийта тайп-тайпара товараш ду итташ предприятеш. Фабрикех цхьанне кийчъю коача сой, бедала лаьрхIа баьца хоаарех хьун сомеха пайда а ийбеш, теттара дика кондитерски хIамаш ю. Мебель дий кооперативо арахец 180 совгIа тайпа мебель, хIаьта из уездал араhьа я наха раьза хиле дIаийю. ДIах-дIахо дукхагIа нийсдолаш йоагIа кIада ду фабрика а артбоагама кооперативашта эзара механизмаши оборудованеи арахеца машенаш ю завод а.

Лоаман районашка экономика айнларах дика берхкат даьнед уезда дерригача вахара. Ахархой [illegible] тоадиннад. КIома хар шера кхоте юкъьера лаьрхIачу хIера везида 3 тоннега кхоачаш лаьтти 1200 йон ахча ийбу. Массе а моттиге хьалъеш латт школаш, больницаш, медпункташ, клубаш, базара эша гIулакхаш ду комбинаташ. Сихъюн хьалдеш латт наха укхIе цIеноп.

ПЬЕСАЙ АВТОРАШ — БОЛХЛОЙ

Укхаза дакъеннай болхлоша кхьаь дукхагIа бола произведенеш къовсамаш яарыIа республикански литературно-искусствой конкурс. Цига енайр 800 совгIа пьесаш, дувцараш, очеркаш, стихотворенеш, иллеш.

Произведенеи тематика шерра я эрг-эрга а я. Дукхача авторашa юза дийнью костинкъьели литгIатои бахьан шоай халкъо доаттабаьча къовсама йицлургйоаца оагIонаш. Йоккхар душ шоай предприятей къахьегама деноех, шоай воакъостий вахара лаьца. КIезига ца кхулба корейски халкъо американски оккупантащтан Пак Чжон Хи режимах дукъьа доаттабеча къовсамах метаь произведенеш.

Жюре дикагIча произведенех лаьрхIад болхлочун Со Вол Чили «Сатоесаш латт» яха дувцар, горняка Че Сон Иая «Озник» яха дахьан цига пьеса. Бурильщика Ли Кван Су «Смена тIаккачалца» яха стихотворени. Белгальный иштта чаьарий доахарий къахьегама деноех лаьме дуцха Пак Чан Ука «Денза датаботал из Iуйре» яха пьеса а.

Пхеньян.

В. ПАРАФЕЕВ,
АПН собкорр.

ПХЕНЬЯН. Хаьнта Iаьдал хиттача шерашка доезаргдоацача доалаш хувцадаьннад КНДР столица сибат. Тэдонган яхача ниж болча хон кхонна а йистаца гIоайй хьаьхьай дIаназарча адамий квартал.

Сурт тIа: Тэдонгана аьтта оагIорахьарча берда йистера хьежача гуш йола города хьавере юкь.

В. Соболев сурт.

ТАСС фотохроника.

«БАЬЦЦАРЧА ДОШО» КХАШКА

КIЕЖ ЙОАХ ЯХЬО

В. И. Ленин ваь 100 шу дуза ди шийна тайпара белгалдеш къахьег хIара хIара коллективо. ЧIагIа доартIаме а бехктокхаме а да из. Доврглаш цуна кийча еча яхье а ваьнна сага шийна дахьекха сий.

Дукхьал юбилей хиннa Iалма-м. Ленина даь васкеташ кхоачаш мишта ду, фу карагIдаьннад наха Октябра малх хьалбаьлча деналл мел хувцамаш хиннад наьха экономически, культура вахаре мел хувцаеннай наьха само—из хет сона юбилея чулоацам.

Тхо а гIерт тхоай совхоз айе, пайда луш хилийта. ЦIакъаш, де дезар хьалхе а белгалдаьд, белгалъяьй пайда вца беза торенаш.

Нарех керттера яр я — наьха хьекар, цар творчески къахьегам. Уж белгаленаш гуш я къаьстта укх тIеххьарча шерашка. Цхьадола производства доакъош хIанзаехьа рентабельни хилийтад цар. ДIадахача шера дукха пайда белар совхозо паччахьалкхенна. ТоъаргIа, йоах наха, кIорладаьд хIара шера дела сомаш дагарле.

Сона хетаргахь ер юртбоахама шу къаьстта белгалдаьнна чакх дола мегаш да тха. Зехьа доврглаьнна хеташ тха механизаторий, хьайбаш делалерий коллективаша чуйнна кьега къа.

ХIанзаехьа йолаш я цхьайола цтогаш. ЦIакха хьийкъадацар тха кхашка укх шера санна дика на бола ялаташ. Цхьа тIеххьо чешъяьй, 3300 тонн хьат кхачахьалкхенна дIа деннад иза 3275 тонн). ХIара гектаро юкъера лаьрхIача 19 центнер совгIа кIа делар тхона. Шортта Iалашъяьй фураж, чутессад дIаде херза кIа.

Хьу санна кхотаденна хьажкIий цIена кхаш а ду. Агрономана хIанзаехьа прогнозаш ю. Царга диллача паччахьалкхенна хьажкIаш дIаялара шин задани кхочушъергья оаха.

ХIанз оаха кхоачамдеча керттерча декхаранта юкъе хьалхарча плане латташ да воазава Iана кийча елга. Нагахьа сапиз оаха из боал дика чакхбоаккхе, мел аша доакъар Iалашдойя рентабельни хургболча дIакхоачабертба хIаьз тIехьабкеа хьайбай беахам а. Торонаш шортта а, нарех пайда оаш низ а ба.

1486 тонн йол Iалашъе еза тха укх шера. Цох хIанзаехьа аргIаш а даь фермашта юхе кхетIаьза латт эзар тонн хьалал. Хьекха касаре ахла 100 гектара тIа суданка аха йоз хIана вIашкатохаш, хьайбаш Iа доакхаргдолча хьатIоов йолденнай. 25 тонн йоал хIара гектара тIара. 350 гектара тIара суданка мажагIеча хьекха улл. 1—1,5 тонн яьнна Iергьаш гектаро тIара.

Оаха Iалашдаьча чах деахалва кIадхьарпоера дукха доже тамаш я. Аьла нийсса да ва, къаьстта ялаташ чуэца доладуше а вIашкатеха 1000 тонн ча. ХIанз хьай йистошка из вIашагIтоаш да тхо. 800 тонн хилла да из а.

Лвацца аьлча, гIожача доакъара сатотде дезаш хургдаш тхо, бIаьсти тIехьаьнна йоагIе а.

Сизача темпаща чуйоллаш латт мошача хьажкIий силос а. Гектара тIара 200—220 тонн боал. Планах чуйолла езар 1800 тонн я. Хьувкъамо 2100—2200-кега дIакхоачийтаргья из цифра. Из чуйоллача дика къахьегаш ба шоферащ Арчаков Хьасан, Беков Iисаьх, тасса уIа вагIа Бодзоев Сулэмбик, комбайнер Яндиев Султан.

КIа чуэца шин комбайн силоса хьажкIаш хьокхаргIаьлдш тоа а яь араьккхай механизаторашта. ЧIагIа аьтто хулийт цу гIулакхо. Хьана машинашта, тележкаша дIа мел хьу моша доакъар да. ХIара денно 700—800 тонн моша хьажкIаш кIоагаш чу йолх совхозе.

Совхозе хIанзехьа а кийча ю хургболча хьунакъама. 1000 гектар хилла лаьтта аьха улл. Из да из бола ялаташ тIа хинначох, хIама па эшшапе, аз. Кечдеш латт гуракьа дIадуьча фуна лаьрхIа лаьтта.

Укх шера санна, хIара гектарарах беркат оаш гIерт тхо лаьтIа доагIача шера а.

З. АРАПИЕВ.
Нясарарча «Октябра 40 шу» совхоза директор.

Дунен тIа эттара, дьокка гуржий конструкторашта - ьаьнь «Сакартвелоа» яхаь майенаш массаза а чаь кхашка боппа ба дIаенай. Чаь бэча хоака зIыргаш къадоахаш долча цар гигемонически пIелгашта эзар болдаочо кулгаш ца бэр миссан йолх бу. ДIавхача сезонагIа машинаща гульмай 4702 тонн бедал, хIаьта укх шера механизмоаща гульергья 17 эзар тонн. Кулгаллица нзаал чаь гIа доакхаш зилча 6 эзар сег эшаргвар.

Ленина ордана лелавча Ингирски совхозе хIара денна кхашка ерайоал 40 машина. Чаь деча фабрикашка кIанзле а дIадехьийтад 1600 тонн чаь гIа, шера планагIа дахьийта дезача 2000 тоннах лаьрхIе. Юбилейн хьалхарча шера интерцаше дош деннад «Баьццарча дошо» 2500 тонн ша дьика, хIаьта цар шоай дош чIоагIа а леладу.

Сурта тIа: совхоза кхашка механизмашта гулдеш ятта чай.

И. ДАВИТАШВИЛЕ сурт.
ТАСС фотохроника.

ДIавхача заман' кхедисача воча гIулакххаща лиfa къовсам

ДЕШАЦА А ЗАКОНАЦА А

Наьхь совца дешах тешаш болча наха дина хьаьхьехьа лаьрхIа оттадьча законашца вахар дере тахан ниттa айдаь дукха дезаргхадар мурдех, цар лелаьеча гIулакхех.

Фу йоах дешах долча Советски законаша, фу боакъе ду цар нох тешаранца? ХIашт дола ди лелабе теша, лаша де, сухха дакха. Из Iа дора аьдна хьона IеттараIш ома наьл, хьо истаравакха гIерта, паччахьалкхен учреждешка, организацешка, предприятешка хьо бала уйа це оца сег бехктохаме' оз Советски Iадала.

Бакъда Iайза дер наха юкъе дIа-хьа доаьжадергдолча тайпара на де йоах дикагIа долча законашо. Бокъе лац цар автостанцешка, базар тIа, хьалйолча дукхаха наьх гулдуча моттигашка замашна де, нахаш яха. вIаьйагIа а беттaлуш наха юкъера гIулакхаш дуаца, уж лоашта хеттача тайпара дIа-хьа лестаде, паччахьалкхен законаш а теллаеш водар хьеча сага хьоза хуваш.

ХIаьта а тха районе цу тайпара моттигаш айтсъеннай. Массанена хоеча тайпара Аьлги-Юртарча кашамашка чакхдаьккхад мурдаша шоаш хьахе деза де гIиртар, шоаш тIакхийта хIама. Дукххача кашамашка дьалдаь хиннад лаша лу цIеною.

Уж цIеною хIана доаций да, дIадаьхал, уж хьалдаьчар шоаш ноакъостал а деш. Дехад цар вIашагIдехка «законаш» а.

ХIаьта а хьадарчул чIоагIа уйла тIаьнийта оаз цу гIулакхашта. Дукха дуаш мурдий ал ресах къаьстта укх тIеххьарча хаша. Уж-м эшаш да. Цу гIулакхашта дукьал беча балла фонкаш-м дукха а тайп-тайпара а хила еза.

Бакъда из болх а хила беза шийн йард, система, методика йолаш.

Кхетаме болх чIоагIа иелбенабар тха районе цхьан юкъа. Дукха хи хкалель це йита лераш гуча а хьлар.

Идеологически болх иелбеннача зIыре тох дино, оалаш дIа-хьа докийт. Из гIулакх цIанкха а ца гардана йиш яц пропагандисташта, агитаторашта, лекторашта, берригача коммунисташта.

Тха судеи прокуратурей болхлой а декхарийла ба цудухьа дикха кIоарта уйла е. Эттара хьалха тхо декхарийла да законашта эттаьча рамкаш тура араваьнна сег бехктохаме оза. Аьл дIоз, хIанзалца оаха из болх лела лелабаьлта, цхьана гетвара боц а бокийташ.

Малаш ба эттара чIагIагIа мoаш бусалйа бахта дIазайта, наьа юкъе шоаш безгалхлийта IерIтарам! Уж ба дукхагIа доача даькъе цхьаннахьа болха а бентнаш шоай хуо даь наьха чотах, хьапарах шоай беахам шербеш боахкараш. Цу тайпарах бусулбав нах гучабаьннаб. Хьожаргда вай цар мел «яиска» балаш из де лелабу. Ерригача района дIабайзаб уж хIана.

Дошлакъ-Юрта вIашагIбетталу нах чуйбеш, царна кулгалдеш хиннаб молла Гайтов Мейле Iаьла, цун накъост, кхелахо Гойгов Мохьмада Абукав. Абукара беш 0,75 гектар я. Цхьан шеца лоалахо хьачуваьнначул тIехьагIа доа де кийча а ва. Хьожаргда вай цхьаькханета. Из ва 39 шу дьаьл-чаха паччахьалкхен болх ца беш хьанoагIа мурх Сагов Шакхсултана Бахьаудин. Иза сесаг я шун, 12 бер да. Цу берех Iаьдлтара пособий йию це уж цхьан наьна да а яхаш.

Къаьстта лаьтта чIоагIа деза мурдашта, моллаш да тхо яхача наха. Цу тайпара Экаж-Къонтий мурга вахача 164 сага дIаьлаьнад шоаьнта доагIачул совгIа 34 гектар лаьтта. Из дош мича дувц цар вIалла шоаш керда «закон» оттаде, наха юкъера гIулакхаш шоай наьха тIа оза вIашагIкхийттача.

Фу де Йиш я цу санвача наха суде, прокуратура, райисполкомерча административни комиссе? 50 сомага кхачъяла гIод тоха, 5 шерага кхачаьла суд е, цу гIулакха лаьрххIа къовсталча моттигаша дIабахийта, цIагIа мел йола хIама Iаьдала дIачу а луш (РСФСР-а УК 227 йола статья).

ХIанзо а изаал бехктокхаме кхача дIакхаьча саг нийсевеннавац хIанзалца районе. Бакъда райисполкома административни комиссена шортта бе болх ба.

«Сердало» газета тIа цепа тоха Мурдашта законаш теллаьдара дукхьала» яхача статье айдаь доаш дукхача дикъа лоацаш цхьакха аза а лоо сона. Из проблема дIайоаккхаргьяц дукхьал накъаьнаща, уж гIулакхаш вай заманна эшаш дац яхаш дIатеттарах. Уж леладелаша уйла хувцаргйолаш, шигIноаща дига а баьина шоаш лелабу никъ нийса боацалга царна ховрглалш дIаьма вIаштIехьдаккхар — из да керттера дар. Цхьакха а хет лича бакъахьа, Къаьнара вайнахьа дикагIа йола традицеш дийа а еш уж вай вахара юкъехь еза. Цу гIулакха доакха новкъостал дергда боккхийча наха. Шийн тайпара комисси хилча дика яр лаьрххIа из гIулакх леладеш.

Д. КАШАГУЛЬГОВ.
Няьсарен района прокурор.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧАРНА — КАРАРА КАРА ТЕЛА ЦIЕ ВЫМПЕЛ

Силос йоллача кIоагаш хьатIаийоагIа № 72-69 силос еча доакъарах йиза машина. Из лехкар оа опыт йола шофер Росаев Iийса. Селхан 19 рейс яьй цо. 60 тонн силоса доакъар хьатIаззаьд. Дика бола беш воаI шофер киларах карара-кара тела вымпел енийна цуна. Хоза тоэ из машина тIа. Бакъа такан доакъар тIаргала хьалхара моттиг яькхай Эскерханов ШаIхIида. Цо рекорд вотзаьй — 20 рейс яьй цо. 60 тонн тарпта доакъар тIа а озаш. Цунах хул хIана ца эпшаш шин вагон.

Чуйнна чуэцаш латт силоса доакъар. Ниъ бола СК-2,6 яха машинаш лехкаш ба опытни механизаторашт М. Чагаев, Ш. Бушаев, Ш. Бильтаев. Цар сиха а кхеташ а болх барах тийша да доакъар ний хашнахьен дикеи чуэцар. Доакъар мишта чуэц хьожаш ва Ачхой-Мартана юрта боахама производственни управлене керттера зоотехник Дышнеев Салман.

«Лермонтовски» совхоза сангарашка хьалхарча денош 3000 тонн совгIа силос еллай. Йоах цо. ХIаьта беррига боахане йолла езар 173000 тонн силос я. Иштта доакъар ва тхога. Йоах цо дIахо. Гектара дика хьийкъад уххал доакъар, гектара тIара 200 центнер йоал.

Йоакъал лаьтта йоллашехь дика хьийкъай культура. Силос дика хилийтара йоакхо ю уххаза, силос йолла дукха за хьалха цIенъяьй из йоаларгйола сангараш. ХIаьта силос дика тоаеш йолл. Цо из яй силос дика хиира керттерачарех цхьа баьян. ТIакха хьахул шурий - инста йIтереш дегIакхара хьалаш. Шурий кислота хилча доакъар лехкалургдац. Технологех доагIаш вахиллара, силоса тIа ча а диллаье, цу тIа 25 — 30 сантиметр хургдолаш лаьтта тIатех.

Доакъар кийчхара плац оаха кхоачашергья, йоах механизаторашт.

М. ГОНЧАРОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министерства агроном.

Караерзаю газ йоалла керда моттигаш

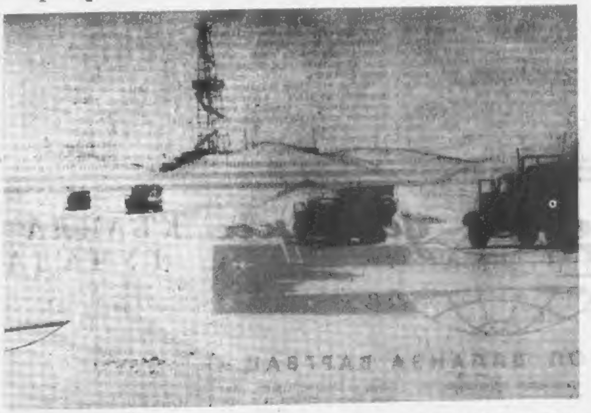

Туркменски ССР. Малхбоалеаьарча Туркмене гIомаоашка ерретаьш а лаьрхIача сийнача доагера шхийттапагIа гаьа хьанйлааь «Туркменнефтеразведка» треста бруа детгарашта. Метеджаь цIач бер чу дькка кIоарга йиъ скважина тохача хана царех цхьанне 2724 метр кIоартачара газ кIеж тезай. Метеджана эттара хьалхарча перспективни скважино хIана денлех бийсаннен 370 эзар совгIа кубометр газ лу. КIоарга тIоанаш тахкара балхаш дIахо деш да.

Сурта тIа: Метеджан ядача бер чурча буровоех цаI.

Н. Мурадеев сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУКХАГIА ЙОАКХО

Пятилетке дьалагIча шера къаьстта дика шоай болх вIаштIехьбаьккха дьинаре къахьег Гудермески локомотивни депо рационализаторашта. Рационализаторски болх дикагIа вIаштIехьбаккхара конкурс кхайкаьй депо. Иштта болх вIаштIехьбаккхарах хьакхинир дика да. Укх шера депо рационализаторашта кийчъяьй 122 рационализаторски предложени, царех хIанзехьа производства юкъе йихьай 94 предложени. Цар паччахьалкхенна бaь пайда 25 эзар сом да. Из дул бойхка укх шала хинначул 1,3 эзар сом дукхагIа. Цхьабаккъда, иштта болх бахбале а шоай план хоалашна кхочашъяьнаш рационализатораший. Дукхьал ах шера паччахьалкхен планах производства юкъеяхьа сащ яр 45 эзар сом пайда бергболaв 175 рационализаторски предложени. Фу бохьен да рационализатораша пIан кхочаш ца яр?

Цуна керттера бахьан да дукхача цехий, подразделени кулгалхоша рационализаторски болх тесса лелабар. Тепловозашта профилактически хьажача цехе 146 болхлочох 9 рационализатор мара вац, хIаьта эксплуатаце цеха шин рационализатор мара вац. Цул совгIа цхьаккха рационализатор воацаш массеха цех я цу депо. Хоаш из хиллар дукха резерваш я цу депо коллективо пайда ца эцаш. Цу гIулакха боакхокхаме бe депо машинисташ — инструкторашта, рационализаторски балха юстара латт уж.

ВОИР совета членаш кхетвакстта шоай чоедениешка а хьежаш цу цехий кулгалхошта лагабийнаб рационализаторски болх тоабара. Цхьабакъда, цох хьахинна хIана дац. Совета членаша шоаш баь соцам иштта кхоачашбу хьожаш тIахьожам доаттабац.

Укх шера цIаьхла а рационализаторски болх бувцаш собрани хиннавц деьо. Укхаза хьалхашка отт укх тайпара хаттар: квартала цкъа мукъа тIа цехий рационализаторай вIашагIтеха цар опыт дIа - яха хIана йоазийтаяц? Иштта вIашагIкхетар хилча дизельно - заготовительни цеха керттерча механика отдела, инструментальни цеха коллективаша, кхычар дувцаргдар шоай балха опытах лаьма. Цу гIулакхо дикка аттача боаккхаргбар рационализаторий, изобретателий болх.

И. ДЖАБРАИЛОВ.

ДОАКЪАР IАЛАШДЕЧА ДИКА КЪАХЬЕГ

Хьайбаш дорстадеш йоза боахам ба тха бар. Цухуьа доакъар кийчдар тхона къаьстта лоархIам болаш да. Шоай низ кхоца беш къахьегача тхоай болхлоех дувцаргва аз.

ГIожа доакъар кийчдара плац кхоачашъяьеце а, дукха ха я ча вIашкатеха, йол чуйнца. Цхьа нарах ца буташ вIашкатеха дьаьнах гIожа доакъар.

Къаьстта дег доаьила йолаш культура я хьажкIаш. Планах 1380 гектар хIае езача 1670 гектар хьажкIаш дIайийаьар. Силоса чуйнцай — 1200 гектара тIара хьакIаш. Планах йоагIача 1600 тонн силосах хIанзаехьа а 1500 тонн хьажкIий силос еллай. Кхы а пиш эзар тоннал кIезигагIа йоацаш силос йолдаргья. Шин планал кIезигагIа йоацаш силос йолла лерхIаш да тхо. Бакъда хьайбаш доажадарап хьахаран дIайийьача хьажкаша вIаллут тхо. ДIаяхача хана цIанкха а на йийнача тайпара дукха вIайайдар (800 гектар) хьажкIаш. Йоакъал оттарах ве тIаьннай.

Планах 16 тонн гIаламар а тIехха моша хьажкIаш аха йоагIеча 13,5—14 тонн йоал. Из цифра дика совгIа хила йиш йолаш яр.

Цхьайолча хьажкIаш лелаеча звенона доккхий йоладеш доакъар. Иштта шолагIча отделене хьажкIаш кхеча К. Вадибова 200 гектарах хIаране тIара 20,5 тонн моша доакъар дьаьккхад планах 16 тонн мара йоацача.

ХьоалагIча отделенера хьажкIаш лелаераш Керимов Саьлмарзей Магомадов Израил совхоза дикагIбола болхлой ба. 200 гектарах хIаране тIара 21—21,6 тонн моша доакъар доаких цар.

Чахи хьахи аьгIаш веча боккха болх бир трактораста (стогометатель) коммуниста Эльмурзаев Iаьлис. Балха дийнахь 2—2,5 норма йоаккхилга закон а хинна дIаоттал цуа.

Лаьтта оахаш боахкача дикача тракторпстех в массехк воцц ала безам ба. Доакъара баьа хьалара керттера бараш ва бий уж. Норма 5 гектар йолча 10—12 гектар лаьтта оах Сардалов Идриса, комсомольца Салаватов Юне, коммуниста Магомадов Рахзаня, Абкулаев Хасе. Гураьхьуача ялата йIанах аха езача 2200 гектарах хIанзаехьа аьхай 1700 гектар.

Коллективна доакха беркал йоах шийна чIоагIа новкъостал деча Грозненски автотранспорта шоферашта.

О. ХАМЗАЕВ.
Надтеречни района «Гвардейский» совхоза парткоми секретарь.

ДикагIбарий опыт — массанега

Эттара говзагIа болча а гIулах дика довзача а нахах мастераш ба. Царна ше мaьрра йовз шоай специальность, къахьегача доккхий толамаш яхара ерригача торенех пайда эц. Шу хьалха вай мехка юкъейоалаьй «Хьайбий боахама хьалхарча класса мастер», «Хьайбай боахама шолагIча класса мастер» яха цIерäш. Из цIи яьккхача хьайбаш делаеранта алйбена тIатох керттерча оклада 10-и 20-и процент.

Иштта болча нахах дика доашхаш дувц 1969 шера сентябре араяьннача «Сельские зори» яхача бетта цкъа араоалача журнала тIа. Из журнал вадьрашка вастта дIакхоачаргъа из номер.

Журнала тIа сецнетт юртбоахама производства тайп-тайпарча дешах бола дукха материалаш. Царех я «Эттара къаьнагIчарех бола племенной боахам» яха статья. Цун авторашта болча Черсий-Балкхарой АССР «Прималкински» яхача племзавода керттерча зоотехника В. Шаталовей зоотехника — селекционера Р. Шаталовайе дика йоашхаш юви боахама дуккхача шерашкара опыт. коллективо къахьегаш доккхий хьоакхамаш далаё малагIча наькъаца хулаш да дуви. Таблицашцеи диаграммашцеи дика кийчъяь я статья.

«Доакъар агрохимикий тIахьожам белаш» яхача статья тIа Ставропольски края Георгиевски колхозашта юкъерча агрохимически лаборатора заведующа М. Чеботарева йоах, общественни хьайбашта кхай тIа доакъар кхечеча болхлошта дукхагIа лаьтта хоиц дац шоаш фермашта хуш долча доакъарах малагIа дика хIамаш доахк. Фу де деза из хара? Цимаьхоша йоах доакъар доаккхалла агрохимикашта тIахьожам доаттабеш хила деза. Даьккхеча доакъарах доалла дика хIама "фу кхоастадарал совгIа, кхачан ники лакха йола доакъар хьалкхехара малагIа гIулакхаш де деза рекомендацеш а лу цар.

«Специализаци еча хана доакъаш нийса дарахIар» яха ВНИИ — ЭСХ ЦЧО йолча филиала директора А. Барбашина статья еша дег доагIаргдолаш я. Оаха из еша мегаш колхозий, совхозий, юрта боахама районни управленей экономисташтеи кулгалхоштеи.

Ялата дахарIа дика хьийкъа хьажкIаш чуэца елча пайдане хургда Ставропольски края Петровски района «Победа» яхача колхоза керттерча агронома Г. Крыга язьа «ХьажкIаш хийцна чуэцара» яха статья еша.

Журнала тIа иштта я Къилбаседа Кавказа Дагестански кхычен республикай автораша язьяь материалаш. Къаьстта аьлча «Кхартолашта удобрени йиллар цар хьувкъами» яхача Дагестански АССР «Коминтерн» яхача колхоза председателa С. Табуковеи Юртбоахама Дагестански Iилма-тохкама института вокхагIа волча Iилма сотрудника Д. Расуловеи дувц кхартолаш мича лаьтта мел а миштa а удобренеш яха еза. Ш. Шахрасинова язду Хасав-Юртарча Карл Маркса цIерагIча колхоза къахьегамхоша жен продуктивность лакхъеш лаьхача толамех. ХIаьта КПСС Гергебильски райкома секретара М. Яхьяева дика доашхаш дувц Гергебильски сомаш кхеберех.

С. ЧЕРВОНЫЙ,
журнала редактор.

БИБЛИОТЕКАРИЙ КОНФЕРЕНЦИ

«Ленински теоретически тIехьаленна пропаганда яр цу хьакъехьара библиотекай роль» яха тема а йолаш йола республика библиотечни балхлой теоретически конференци хилар КПСС обкома политически просвещене цIагIа.

Конференци дьайийллар КПСС обкома политически просвещене Шеи заведующе А. Зарушке.

«Ленински теоретически тIехьаленна пропаганда яр цу хьакъехьара партийни библиотекай роль» яха доклад йир КПСС обкома политически просвещене Шеи библиотека заведующе Р. Назаретьяна.

В. И. Ленина теоретически тIехьале Iомаерашта новкъостал доаттаяра болча республика библиотекай справочно-библиографически балхах дьаьла дийнар А. П. Чехова цIерагIча республикански библиотека керттерча библиографа А. Натаровас. «Ленински тIехьаленна технически прогресс пропаганда яра бола технически библиотекай роль» — иштта цIи йолаш яр «Грознефть» объединене Централни Iилма-технически библиотека директора А. Шевченкой доклад.

Грозненски городской культура отдела заведующе П. Симкинас даьча къамаьла тема яр: «В. И. Ленина произведенешта цун хьакъехьарча литературанеи массови библиотекаша ю пропаганда».

Конференце ладийтIар укх рефераташка: А. П. Чехова цIерагIча республикански библиотека отдела Заведующе К. Эйшинско «Ленински теоретически тIехьале Iомаерашта из оашие библиотекашта комплектовани яра роль», педагогически института библиотека заведующе Н. Ерин ай «Вузовски библиотекаш студенчески кагирхошта Ленински тIехьале Iомаяра долча новкъостала», «КПСС старопромысловски райкома политически просвещене кабинета заведующе Т. Гривиной «Партийни комсомольски просвещене системе ленински произведенеш тIа шоаш къаьстта болх бе хьалха Iомадар» яха рефераташ.

Б. ИЛЬМИЕВ,
КПСС обкома инструктор.

Оаха яздаьчун лерагIа

«Моша кхоачалургья цхьана»

Иштта корта болаш яр «Сердало» газета № 49 йолча номере тIа араьнна критически корреспонденци.

Цу хьакъехьа тхога хоам бу Ингушетинской депутатий Нясаран райисполкома председателa Х. Арапиева: «Газета тIа дийцар бакъ а хиннад. ХIанз Нясарен райбольница дезинфекциони керпусе шерра гIишлош балхаш дIаедаьхад».

ОБЩЕСТВЕННИ ПОРЯДОК ЛОРАЕШ

НОВКЪОСТИЙ ТЕШАМ ЦА БОАБЕШ

Барі шу хьайха дар из. Грозненски малкдентан чекхдоккхача заводан коллективо милице гІуллакх хьожаниш оператор Александр Петрович Иванников. Хала дар цуьна новкъостех а заводех а къаста, ца боаза болх хаваца.

Цхьабакъда, коллективо шийна тІадилла дехар кхочаш ца дича валадар из. Милице болх тешаме лелабеьнна тІабиллар цунна новкъосташа. Цу хане дениз новкъостий тешам ца боабеш къахьег цо милице.

Хала дар юьхьенца. Милице балха опыт, знанеш яцар, хІьата цхьайолча хана сатем а ховшар. ДІенхар шераш. Цунца милице балха опыт а знеш йола оамал а, зуламхой лохкаш эшаш йола говзал а хьаІайра. Цхьаькка а шевдир Иванникова-зуламхошца къовсам доаттабеча из ше цхьаьна хилар, эшача хана новкъостала дружинникаш боаІаргхилар.

Милице болх беча юкъех дукха хулиганаш, къуй лецаб Иванникова. Дукха за йоаццаш из хьаьстта белгалзларца В. И. Ленина цІерагІча Дворецан гонахьа порядок лорае тІадиллад цунна МВД Заводской райотдело.

Сатем боацаш моттиг а из. Городе массайолча кинолгера боагІа укхаза кагиркой салаІа, хенхараш де. Царех цхьаберш мекка а кул. ХІьата гаьна йоацаш ресторан а я. Цига ух кагиркой йоІ къайсе а кхыдола бахьен долаш кагирхоша юкъе къовсам боаш. ТІаккха Иванников волча боагІа кагирхой...

Укхаза посте латтача юкъагІа тешаме йола кагиркой коллектив віашагІтехай милице зоахагІа волча сержанта. ХІьата вешта порядок укхаза этта а нургъацар.

Активностий новкъостеца дукха моттигаш я Александр Петровичa хулиганашца зулам ца дайта.

Укх шера цхьан сарахьа Иванников Ленина цІерагІча Дворецe порядок лораеш волеш граждавка хьатІаера.

—Кагиркой хайка бувлача площадке бІаьно къаламаш а дац, массанега бала бахьаш мекна хулиган лел, — аьлар цо.

Кхы дьо ца луш сиха площадке вахар милице воахагІвола сержант. Из массеан милота тІехьаьнса унинаоалара доа хьоеш хиннадар. Зуламхочунга оравелар дийхар Иванникова. Цу хана бахкар дружинникаш. Порядок юхаметтаоттаар.

Дукха дуьца йиш я Александр Петровичa телефонни трубкаш ледаеш хьайзахьаш хиена кхуьш доагІа бераш кхьбола зуламхой дуцеш беча балхах лаьца. Из деррига дуцарах даьац гІуллакх. Керттердар-болхлой коллективa тешам ца боабеш, даим фиве волаш Иванникова шей служебни гІуллакх дІадаьлар де.

[illegible]

СУРТА ТІА: милице воахагІа вола сержант А. П. Иванников.

Автора сурт.

ДУКХА ХІАМАШ ІОМАДИР ОАХА

Дешардойн комсомольски организацей секретарийн семинар хилар Ставрополе 9—24 августа кхачалца. Вай республикера 5 саг хилар цига (группа кулгалхо воал со а тІехь).

Фу хайра, фу лайра тхона цу йоккхача краевой семинаре? Дукха пайдане хІамаш дере оаха цигара.

Къаьстта белгальнха еш Ленински зачетех лаьца тхона йийша лекцеш.

Тхо Іомадир школашка дешархой художественни самодеятельность віашагІйолла классашта юкъе ях лелае.

ХІанз аргІанара дехкар — цигара ена опыт, керда знанеш школашка дІа'хьа йоархадар, харех пайда эцар.

С. МУТАЛИЕВ,

Назрановска комсомола райкома инструктор.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоалеи Грознея хІоаиг - дукхи морхаш а йолаш, малхбоалехьара гІаьххьача боарама мух а хьецІаш ха хила тарлу. Фегара температура республике гІола 30—35 градуси Грозне 32 — 34 градус йовхаа йолаш хила мег. ДІахоргаш шин дени шиа буси хувцалуш морхеш а йолаш, 6-ча сентябре къаьлацайоача моттигашка лоацача юкъагІа догІа а делхаш, лаьгІо мух а хьекІаш ха хила тарлу. Фегара температура буйсанна 13 — 18, деношка 25 — 30 градус йовхаа йолаш хила мег.

Метеостанци.

Дегаш гІоздаьнна бе город Грозне Заводской, районa Черноречье яхача поселка баха къахьегамхойн цар бераш. Керда дешара шу керда хьалхьача школе дІадоладьд бераша. 964 моттига лаьрхІа а йокха, кхоза віашІаргъа хоза здани. СапаргІата, сийрда де хІара классицІа. Автови, спортиви залаш, тайп-тайпара мастерскеш, дукха кабинеташ а дешархой доаладьа. Берашта из дошха совгІат дараш бе № 9 йолча гІишлон-монтажни управлене болхлой.

С. Хугаева сурт.

АРГІАНАРА ЗАДАНИ КХОАЧАШЪЕШ

Іуйрийна чурта гІулакхий отделага хоам кхаьчар. Грозне Космонавтий улицерІа «Краснодарнефтепроекта» складера буйсанна ціегаш а дахка спецберзалаш дихьа хиннадар. Цига дІанхоьчача милице белхлошта хайра корий решеткаш херхаца теза и тийда, кхо чІега а болабан складе къуй цубьнна хилар. Шен подвальни помещенеш дика йовзача кхта мара хергІаргдоаш дах къовл дар из. Цудухьа эгтара хьалха «Краснодарнефтепроекта» белхлошта юкъе бий къуй хьажа соцам бир опергруппо.

Предприяте кулгалхошца къамьал хиначул тІехьагІа шин веlлахоча — Чмутовах Артеменковн лелабуам бир цар. ХІана аьнча уж шинь даим маларг меллаш, шоай леэзл а бита амораланй гІулакхаш леладеш хьовгІандаь. ХІьата Чмутов хьовл дІарах цкъа вабахте чувахале а хиннавар.

Дехь зулам гучадолаха аьнна, тІадиллар уголовни розыска воккхагІоволча инспектора милице капитана Араповаи инспектора милице лейтенанта Добряковаи. Тахкача цаона гучадаьлар къоал даьча дийнахь Артеменкоси Чмутовеи балха хьа ца боагІаш прогул яьга.

Артеменко цу дийнахь е корангир Добрякова. ЧІоагІа воха вар из. Цудухьа къамьал де віаш тІехьдалалзар. Массехк сахьат даьлча хьалхара объяснени елар цо. Из ца йлале преступленех лаьца керда сведенеш йолаш бар милице болхлой. Дуккхача граждавкашца къамьал дича бийсан кора решеткаш тедаш воалла шин маІа саг бІаргавейна тош коравир цариа. Цо тьийшача белгаленех ер шинь вар уж.

Цхьабакъда цхьаькха дича а дари ле тугаш бацар Чмутовеи Артеменкоеи. Цига даим новкъостел дир Бакински милице школа практиканта Зухайроева.

Артеменкога даре дейтар цо. Цо хьаьлар Чмутова плащаш чу а йихьа шкафе кІала дІалочкъаьяй аьнна. Цхьабакъда, Чмутова ціагІа хІама хьакорадаьзар... Новые Алды яхача юрта еххе хила еза уж аьлар Артеменкос. Поописшестве хинпала моттиге шийца Артеменко а ийца яхар следователь Петрова, Чмутова решетка а хоадаь шоаш складе чу йишта аьлар дийцар следователеги инспекторги Артеменкос. Из дІахайнача Чмутова ший «новкъостар эгІазвала къамьал дир. Цул тІехьагІа лочкъаь хІамаш Артеменкос шиа йихьей хоргаа сона, дІавахийта со аьнна дехар дир. Цул дехар кхоачашдир милице болхлоша.

Чмутов чувахалга хайнача Артеменкос, ше кІала а бита вож мукъавалараха кхераш, спекбаракье шоаш дІалочкъалаь моттиг хьайийцар.

Ишта лочкъаь ахцйола хІамаш Грозне центральни рынке уллув вахача вошкача сага Гончаренко цІагІара хьакорайир Араповаи Добряковаи.

Юхейнсараш са нана ловлахочунца Ленайна Новые Алды яхача поселке цул даь вешага ехай оаха, — аьлар Артеменкос. ХІаьта ахча Чмутовна дийхьад. Цул показаноаш бакъхилар. Лема а лочкъаь хІамаш йиша цун даь воша а корайир милице капитана Араповаи лейтенанта Добряковаи. Цул ціагІа лочкъаь 30 плащ корайир цариа.

Милице болхлоша Араповеи Добряковеи шоай балха майрал, къонахчал, говзал хьахьонхаш дола масалаш кхы дукха а долладе йиш я. МоллагІа шоашта ена задани хадпахьеи декен кхоачашъеш хилараха дукха ха йоацаш пачхьалкхен совгІаташ денааа милице Ленински райотдела болхлошта Араповаи Добряковаи.

В. ВАСИЛЬЕВ.

ЛЕНИНА ХЬЕХАМЦА

«Ленински хьисапе деша,ваха, болх бе!» яха лозунг дениз а хинна дІаэттад № 1 йолча техническа училища дешархошта. Кагийча нахеи мехкарашеи Ленина маьххара дешардолаш, зІамига дар а локкха дар а революце баьча хьоккхамах дергдолаш хІама де гІерт училища хьехархой.

Школа болх беш я «Культура школа». Дешархошта йийший «Кагирхошта доле Ленина васкеташ», «Вай даьой турпалаш», «Ленина культурах лийнар» яха а кхыйола а лекцеш докладаш. Еша йоладьй «Ленински школа полководцаш» яха лекцеш. Общественни эстетически кхетаиш яха предметаш хьехаш болча преподавателаша уж предметаш хьех кІоаргагІеи бІзагІеи чулоацаи хургболаш В. И. Ленина вахарца, балхаш, хьехамца дуьйеш. Эстетически кхетам луча хьехархочо Ипполитова Валентина Кирилловнас ца «Искусстве Ленина образ» яха тема хьехаш шира пайда за урокаш тІа цу темаца бувзам болча документаца, художественни репродукцеех, исторически очерках, баьча совгІаташ къетта гучайоахаш цул хьарча, кугна болх баьча, из вовзай хиндача наха Ильичах дагалоацІарех. Валентина Кирилловнас ший занятеш ю этте кхетаергІйлаши ладугІа дот доагІаргдолаш, дешархошка кагирхой данзарех, коммунистически сакхетамах, Ленина къахьегамца хила дезача гІулакхех дийцачох лаьца къамьлаш а дайташ. Урокаш тІа Іомадьчох йола итогаш шоай дешарца, производствaца, бытаца юкъа гІерта дешархой.

Дешархошта хьехар луча къамьлаш де уж коммунистически къахьегама ударникаш, революционни событейн сийлахь — боккхача Даьхен тІемеи ветеранаш, новаторош, изобретателаш.

Училище боккха теркам тІабохийт советски халкъа революционни, тІема, къахьегама сийлен традицешта кагирхошта патриотически кхетам балара. Производственни дешара мастера М. М. Яковлевас хьалхе а лелаеш турпал городе Волгограде экскурсе баха хинна № 2 йолча группа дешархой ТІемэ сийлен музейца, Мамаев гувнага, вай мехкахочун Нурадилов Ханпаший кашога хьажа баха хилар. Шабахьхача кагирхоша макет йир Волгоградера Качински училищеи шоаш дешача шоанца кхаьчача сувенирех. Макет, Мамаев гувна тІера йица дахьта Краеведчески музее дІачохуделар дешархоша.

Цул тІехьагІа экскурсанташ Шалла районе баха, Нурадилова цІерагІча школа дешархошца віашагІкхетта хилар, шига торжественни линейка йир, района пионераштеи комсомолцаштеи цар дийцар шоаш турпал городе Волгограде бахе хиларах, Нурадилова каш тІера йица лаьтте делар турпала вешийга.

Къахьегама а турпалеи а къахьегама хьойгамаца дешархошта чулоаш Николай Островский, Олег Кошевой, Зоя Космодемьянская, Александр Матросов, Ханпаша Нурадилов санна хила [illegible]. Ленинец хилар сийлен гІулакх да! Ишта йоах № 1 йолча техническо училища кагирхоша.

В. ИВАНОВ.

Цун сий ду

30 шу гергга ха я Комарова Анна Ефремовна медсестра йола. Медицински училище чакхъяккхачул тІехьагІа негІий воа болх беш хиннай из.

Сийлахь-боккха Даьхен тІом болабелча эвакогоспиталашка болх беш хул Анна Ефремовна. ТІем тІа човнаш хинна бІухой берзабеча новкъостал ду. ХІанз а шей хьинар яхо ва хиш хьоккхаме къахьегаш дьайоагІа Комарова.

Старогрозненски медсанчасте 100 меттиг чуйола стационар дьайийлача хига процедурни сестра йолаш болх бе йода Анна Ефремовна. Цачогаш болча межавьттахоша дукха беркалаш язду цу дукхаеча сестрана. Администраци местевкои дика болх баьрах дукхаза а ахчаш премеш Сийлен грамоташ еннай Комаровайна.

А. ТИЩЕНКО.

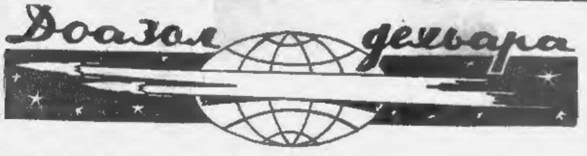

АГРЕССОР ЖОП ДАЛАНЗА ВАРГВАЦ

Гаргарча Малхбоале шиі болх чакхбаьккхар ООН аьча, сага бекъонаш лораяра йолча дахьхІача группо. Шин кІерагІа техкар группа тІом хилча гражданска бола нах лорабара йолча Женевски конвенце положенеш Израила толхаярах йола актеш. Ливане, Сире, Иордане, ОАР-е группа членаш хьежар израильски военщино зуламаш дара тешал деш долча документашка, из бакъдеча хоамашка дах зуламаш бІаргадайнача наха дувцарашка.

Тель-Авива Іаьдало харцдар дувцар Австрера, Югославера, Индера, Сенегалера, Танзанера, Перура бола дувен халкъашта юкъерча бокъон шІв хеза специалисташ юкъе болхаш йолча ООН викалий делегацега. Израила тІаеца тиганзар уж шиі территоре тейи ше дІалийцача Іарбий пачхьалкхений лаьттакен.

Белгалдаккха доагІа ООН болхлой группа Женевера Бейруте кхаьча, шиі декхар кхоачашде йолаеннача дийнахь израильски эскара самолеташа Иордане шарпшача объекташта бомбаш еттар. Цхьан сахьатах ах сахьатан гаргарча хана цар бомбаш йийттар Иордан яхача хин малхбоалехьа 10 километр дохча Гор Шарвия оалача хий дехвача канала.

Укх тІехьарча шин бетта израильски Іаьдало шоллагІа йохаю дІалийнар дика хьувкъача Иордански къухьара ирригационни система ,вахара хиланза даргдоацача хин ахархой а боахаш.

ООН болхлой группа хьакхаьчача шоллагІча дийнахь израильски «Миражашa», «Скайхокаша», «Мистерашa» ракеташи напалмови бомбаши йийттар Хермон яхача дукъа къулбехьеи босарча ливански юрташта. Из тІом барах моттигерча ахархоех нах бовбаьб.

Иордане ООН заархІа йола группа болх беш йолча хана амански газеташа аральхар израильски агрессораша даь оакхарий хьесапера тІулакхаш гучадоала дукха материалаш. Фотосурташ тІа я гуш напалмо йоаганча айнъахаш берий юхьмараш, кхерий гун беш йохаьь школаш, больницаш. Из деррига а хилар тІом боацача хана, тІом соцаьчул тІехьагІа.

ХІьата мел бакъдараш долладир дІалийцача Іарбий территореш тІа израильски тІема полице даьча варварски гІулакхех дунев халкъашта юкъера комиссе хьожаргйолаш ше Бейруте, Дамаске, Аммане. Бакре болх беча хана уж зуламаш бІаргадайнача викалаша. Цхьаннe дийцар израильски вабалтешашка боахача ІарбашхарадоІкъам эцача хана царна оаххарий хьесапера дечча таІазарий вурийта методах.

Женевски конвенце израильски Іаьдало толхаеш аьхча гІулакхий йоккхача списка тІа дІаязьь я дунен шоллагІа тІом болча шераша нацисташа лаьраш санна геноцид юкъейлалараха дола бакъдараш. Укхаза дуцар да низагІа юрташкара ахархой дІаахийтари цар шІенош дохадари.

Иордане премьер-министра Вахдиат ат-Тальхуне аьлар ООН болхлой группа членашка, бІаьнбола Іарбий бекхний нах, кхалнах, бераш хІара денна Иордана малхбоалерра агІорахьа буьл израильски Іаьдало леладеча оакхарий хьесаперча таІазарий из тІаккхуна хилараи кІалхара боаза гІерташ. Католически священника Писаме Сейдана дийцар Иерусалимеи Иордана малхбузерча йисте дала леза исторически дыни памятникаши израильски оккупанташа дохадеш, толхадеш, кІирча доахаш хиларах дола бакъдараш.

КЪАЙЛА ХИННАР ГУЧАДАЬННАД

ФРГ кхыие мехкашцарча гІувахкий министерства официально бакъдаьд американски химически герзий складаш Малхбузехьарча Германе йолаш хилар. Из заявлени вай бундестага депутатех цхьанне даьча хаттара жоп а луш.

Цу тайпара, чакхъьлар дукха гаьна йоакача хиннадца Бонне довзаеш хинна тоамбоаца комеди. Ер тІаххьаро декош хьоотталцa правительства официальни болча викалаши цхьатарра кхайкадеш хиннад американски тІема складах шоашта ховш цхьаккха хІама а дац из деррига а аьткха США командовани мара, кхычар боккъо йолаш гІулахх а дац, ахаш дар.

ХІанз хьагучадеьннар, вІалав ишта а доацаш, кхича тайпара сурт да, Рейна берддашкарча Іаьалашта юкъе деиз ховш хиннад дохьажа газой кхоачамаш ФРГ Іоалеш долта. Бонне цига ховш хиннад адамаш доаддергдолча дохьажий складаш малагІча моттигашка я а. Цхьабакъда, американски малхбузенгерманскин военщина бІехача гІулакха бовь из барт Іалаьмате чІоагІа къайлабихьа лелабаьб.

Цхьабакъда, массаза а лулача тайпара, къайлагІа леладарь гайна-гана тІеххьара гуча ца доалаш дисац. Окинаве веонпаралитически газ йолча американски складе къемат хиначул тІехьагІа сихзера ФРГ дуккхача городашкара ухаш дола кхерамера хоамаш. Гучадьлар, масала, Хавау яхач городе Іеш американски эскара специальни химически подразделени хилар. Геттара дукха машинаш лелаш болча № 8 йолча автомобилий паькъа гаьна йоацаш хьуваншка чІегІа дора а еш тІема складаш я. Газеташ деча хоамех, цу складашка «зерин газ» оалаш доле химически дохьажаш за.

Цушa цхьаза тІа-тІа дукхагІа хоамаш аралаа ФРГ территоре тІа лабораторешка а балхаш ду нах боабеш йолча хІаммашца, ахаш. Кердача тайпара химически бактериологически герзаш хьадеш йолча институтий бІарча список йелатена араьккхай малхбузенгерманска студентий союзо. Копайоаззони информацеи ведомствана терте заттар ше а мукІардо ца дича залазар цу бакъдолча хІамашка, цхьабакъда, цо «оборона» дукъа деш да из, аьнна, «бехкало» — а йоалайр.

Цхьабакъда, кхоачам болаш дика довзаш да германски военщинашний агрессивни планаш массаза «оборона» хьакъехьарча дабараша къайлаккххьаш хилар. Вlалла тамаш а йоагІаш а дац цу деррига дешай хьакъехьарча дискусc малхбузенгерманска общественноста чІоагІа сатем боабьь хилар. Химически герзий хьакъехьа правительствага хоаттам бах йолча бундестага депутата Хойзета аьлар, кхыча мехкашкарча гІувакхий министерства декка жоп шийна салоІаш беш дац, аьнна, хІана аьлча правительства хьувзадеча гІулакхаша ІалашъяцІ бахархой кхерамзле. Бундестага кхыча депутато социал-демократа Шеабе дІадийхар химически герзий складаш ФРГ дукха нах бахача районашкара дІайоаххилга. Германски коммунистически парте кхайкарал даьд ФРГ территоре тІара массе тайпа атомни, химически, бактериологически герзаш дІадахара тІахьехам а беш.

Бонн. (Телефонаца).

А. ЖОЛКВЕР,

АПН—Радио кор.

РУМЫНЕ АВИАЦЕ НАЬКЪАШКА

БУХАРЕСТ. (АПН себ. корр.). Румыне Социалистически Республика Граждански фециарча флота («ГАРОМ») самолеташ лелаш йолча наькъий дІоахал 28 эзар километр да. Дуккхача лостамашкахьа мехка территоре тІа гІолла лел уж самолеташ. Цар ишта хан-ханнахьа рейсаш ю Европа, Азе, Африка пачхьалкхений 20 столице а, иштта кхыча йоккхийча городашка а.

Сахьата 800 километр [illegible] сиха аха йиш йола вай хахара лайнераш а «ГАРОМ»-га. Граждански авиаце летчикаша доккха новкъостал ду мекха халкъа боахамa: тайп-тайпара мукъаш дІа-хьа кхухь, дІайийнача культураш зенаш деш йола хІамаш йоаеш а оасло дІадоакхаш а моллаш етт. Масала укх шера зІамигача авиаце самолеташа моллхаш тесай юртбоахама культураш дІайийнача 650 эзар гектар лаьтта.

Хаддаза шерлуш а тоалуш а боагІа «ГАРОМ»-а лаьттара боахам. ХІанз дукха ха йоацаш Бухареста 18 километр гаьна болх бе йолаеннай керда столична аэропорт «Отопень». Дийнахь-буйса хьаштдолаш йолча хана а хаоттам моллагІча тайпара бар аьнна а самолеташ тІагІаш дІаххийтав торе хулийтам йола вай хахара навигационни оборудовани я цу аэропорте. Шера 1,5 миллион саг тІаэца йиш йолаш я керда аэропорт.

Ф. АНГЕЛИ.

9 сентябрь — Болгарера фашистски диктатура дІаьнанка 25 шу дуза де (1944). Болгарски халкъа къанал шІеІ—аргІанов Да. Константинерча сийлий Іоманатоххама института опытни участке саженаш дегІа маьта йоагІа хьожаш ба болхлой.

БТА — ТАСС сурт.

ХЬУН ЕСАРАШ

Юкъерча Уралерча Бранкински поселкал дехьагІа ба Сийна лоам. Кагий бІараш даха цига баьа хиниеб 9 шу даьна Чичико Вова, Зотов, Витя. 10 шу даьнна цул воши Коля. Баха а баха, [illegible].

Из ма деанниге а цигарча предприяте профсоюза завкома председатела Потоскуев Алексей уж лахара йола группа віашІеръяьккхай. 150 болхлои гІулаххера сага хьунагІа вахав. Хьалхарча дийнахьа лоарах віоаа хиннадах. ШоллагІча Іуьра уж лаха йолаеннай кагирхой спортивни лагерь.

Эггара хьалха цІогІа хезад вьвода мастера Печников Геннадей. Кхы а «іоагагІа хьун чу кхаьчча».. ТІаккха бІаргадайнад аккарна уж дошадаь, шелдевна бераш.

Кхаь дийнахь-буйс хьуно листа хиларо, шеза, берий уналІено толхаьнаьц. Берригаш а могашмаьрца ба уж.

Алексей СМИРНЫХ.

(АПН).

Редактора заместитель А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

4 сентябрь

6.30 — «Юрта Іуйре» (гІалгІай метта). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 —Александров Долуханина иллеш. 8.45 — Партийни вожакаша отчеташ лу (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.20 — Юрта боахама къахьегамхошта дола концерт. 16.45 —Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15—Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.30 — Передачай программа. 18.35 — Верашта. Фильм. 18.55 — «Юха а школе». Фоторепортаж. 19.10 — Телевизиони керда дараш (гІалгІай, эрсий меттала). 19.30 — Ленина орден лелаер. Оператора Александрова (гІалгІай меттала доахх). 19.40 — Шоана, бераш. 20.00 — Юртбоахама артела Устава проект юаш. 20.20 — Музыкальни пауза. 20.25 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.40 — Кинохроника (гІалгІай меттала доахх). 21.00 —Передачай программа. 21.05 — Советски кино 50 шу дуз. «Балтика депутат» яха художественни фильм.

РАДИО

5 сентябрь

6.30 — «Юрта Іуйре» (эрсий меттала). 7.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30—Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15—«Ленинан некъ», газета обзор. 8.25—Стоттарза «Роз-Мари» яхача оперетта монтаж. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Илли доах аз, Са лаахе» яха передача (эрсий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Айдемирова Абузара дешайх дола иллеш (нохчий меттала). 17.30 — «Ленински новкъа долх вай» (эрсий меттала). 17.45 — Депутата халкъа гІулакх лу (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15—Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.30 — Передачай программа. 18.35 — Телевизиони керда дараш (нохчий, эрсий меттала). 19.00 — Хоамаш. 19.05 — Киножурнал. 19.15 — Незрай къона дай болча. 20.05 — Шоана, бераш. 20.20 — Советски кино 50 шу дуз. «ГІоргІураш йолх» яха художественни фильм. 21.55 — Передача программа. 22.00 — Болгаре халкъа республикаи Советски Союзеи искусства мастерий концерт.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-88; редактора зам.—3-30-11; бечтошта ян секретара—3-34-38; партейни вахарa, культура, промышленноста отдела—3-42-30; юрта боахами письмой отдела—3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7-84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-88; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7-84.

СФ05184.

Заказ 3813.